

Kanada Magyar Ujság
 Kanada és az angol
 birodalom legjelentősebb
 magyar lapja.
 Megjelenik vasárnapon
 Előfizetési ára \$3.00
 Kétfelhő országokban 3.60
 Szociálisták, szocialisták
 és munkások.
Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Ujság
 is the leading Hungarian
 Newspaper with the largest
 circulation in the British
 Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
Winnipeg Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VI ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA. 1929. DECEMBER 7. SZOMBAT

NO. 49. SZAM

HUNGARY'S MORTAL STRUGGLE AGAINST THE PEACE TREATY OF TRIANON

(CONTINUED)
 In consideration of the mentioned facts Hungary can by no means be accused of having forcibly prevented the thriving of the population of non-Magyar language. But as soon as, by the dissection of the thousand years old Hungary, one third of the Magyar nation has been put under the rule of younger peoples of inferior civilization, it became instantly evident how different racial tolerance of those peoples was if compared to that of the Hungarians. According to official returns the number of the three and a half million Magyars, living now for ten years in the detached territories, decreased by more than 3/4 millions, that is by 23%. This is the more tragic as this rate of decrease is highest in those cities and towns which for many centuries have been the economic, cultural and administrative centers of the regions alienated from Hungary.

From 1918 until 1924, that is to say, during a period of scarcely five years of foreign rule, about 350,000 Magyar refugees and deportees left their ancient homes: the towns and villages which have come under the sway of the new rulers. About half this number are officials, railwaymen and other intellectuals, the other half belonging mainly to the farming classes, beside miners and industrial workmen of Magyar origin.

In the very first years the new rulers tried to abolish everything which was Hungarian or which seemed to jeopardize their power. In spite of these prosecutions and deportations there remained in the territories cut off from Hungary a number of Magyars sufficient to claim: that their language should be used in general by the Czech, Rumanian and Serb authorities in their local administration, in conformity treaties. The Czechoslovak law No. 122 of 1920 contains, indeed, something to that effect. This law and the Government decree concerning its practical application, issued six years later, ordered that in all counties where the rate of Magyars was at least 20%, the Hungarian language had to be used by the local authorities. However, the Czechs have previously rearranged the borders of the counties and transferred the seats thereof in a way as to cheat the Hungarians out of their rights by reducing the prescribed rate under 20%.

The same devastating tendency is characteristic of the policy carried on against the confessional minorities and schools.

(TO BE CONTINUED)

KÉT HALÁSZ BELEFULLADT A WINNIPEGI TÓBA

A múlt heti hóviharak alkalmával, midőn megrepedt alattuk a jég és még mielőtt észrevették volna teljesen lehetetlenné vált a szabadulásuk a jéges hullákkal körülvett jégszigetről. Ugyanezkor még öt halász járt hasonló módon, ezeket azonban sikerült megmenteni.

Megnyílik a Winnipeg — Banff légitesta

Az egyik nyugatkanadai légiforgalmi társaság a napokban hat darab hatalmas repülőgépet rendelt az egyik vancouveri repülőgépgyártó cégtől. Ezeknek a repülőgépeknek mind egyike 560 font postát, azaz mintegy 20,000 levelet képes szállítani négy személy és két pilóta mellett. Az 525 lóerős motorokkal felszerelt gépek átlagos 135 mérföld óránkénti sebességet tudnak kifejteni, 800 lóóra emelkednek egy perc alatt és 15 másodpercen belül szállnak fel mintegy 55 lábnyl nekifutás után rendes megterheléssel.

A Winnipeg-Banff repülőposta szolgáltatást teljes 24 órával hamarabb fogják késbesítenni a leveleket mindkét végállomáson, mint jelenleg és mindhárom prérítartományban rendeznek be éjjel-nappal leszállásra alkalmas állomásokat, még pedig Regina-ban, Moose Jaw-ban, Medicine Hat-en és Calgary-ban. Ezeket kívül fényezőórákat állítanak fel Alderson, Bassano, Brooks és Namada városok közelében, sőt máris előkészítik a Saskatoon-Edmonton közötti vonalat. A Winnipeg-Vancouver közötti szolgálat csak a jövő nyár folyamán nyílik meg, a Banff felé közeledő postarepülőgépek azonban még december folyamán megindulnak.

Megnyílt az első magyar orvosi rendelő a Nyugaton

Jelentette annakidején a Kanadai Magyar Ujság, hogy Dr. Biró Károly akit a Wakaw környéki magyarok már jól ismertek, a winniepei egyetem sikeresen letette mindazokat a vizsgákat, amelyek egész Kanada területén feljogosítják orvosi gyakorlatának folytatására. Örömmel értesültünk tehát, hogy addig is míg valamely nagyobb magyar központban fog véglegesen letelepedni, egyelőre Saskatoonban nyitott rendelőt, abban a reményben, hogy az ottani és környékbeli magyarság méltányolni fogja azt az értéket, amelyet egy magyarul beszélő és magyarul érző orvos képvisel.

Dr. Biró, mint a budapesti Ápponyi Poliklinika tanársegédje már az óházában is nagy orvosi gyakorlatra tett szert, melyet a kanadai magyarság körében fog most gyümölcsösíteni. Ezen alkalommal nem mulasztott el a felhívást honfitársaink figyelméért arra, hogy mennyire fontos volna, ha minden nagyobb magyar központban lehetne egy kanadai képzettségű magyar orvos, aki mindenestre sokkal nagyobb megértéssel a kétségtelenül nagyobb megelégedésre öröködnék honfitársaink egészsége felé. Életbevágó fontosságot tulajdonítunk tehát annak, hogy lehetőleg minden olyan kanadai magyar, akitnek módjában áll, adja orvosi, pap, tanítói vagy ügyvédi pályára legalább egy tehetséges gyermekét, hogy az az egész kanadai magyarságnak is hasznos szolgálatokat teheszen.

ÖSSZEÜTKÖZÖTT KÉT TEHERVONAT

Edmontontól nyugatra a múlt szerdán borzalmas robajjal ütközött össze két egymással szemben haladó nehéz tehervonat. Az összeütközés következtében a két vonaton valószínűleg a postájuk zúdított és az egyik motordarabok és fűtője szétrogtak.

ÁLDJA MEG AZ ISTEN A MAGYAROK HAZÁJÁT . . .

ONNEPÉLYES ISTENTISZTELETTEL ADTAK A WINNIPEGI McDougall Templomot a MAGYAR REFORMÁTUSOKNAK — DR. RIDDEL, A MESLEY COLLEGE IGAZGATÓJA GYÖNYÖRŰ BESZÉDET MONDOTT A HAZASZERETETRŐL — SCHEFBECK KONZUL A VALLÁSI TÖRELMESSÉG FONTOSÁGÁT HANGOZTATTA

Múlt vasárnap délután valóban megható ünneppélyességgel vette át a fontosságát a kanadai magyar élet szempontjából. Megnyugtató az a tudat — ugymond — hogy a szétválasztásra hajlamos magyar faj a vesztély pillanatában mégis össze tud fogni, hogy elhárítsa a bajt. Bennünket ma tartott, Dr. Riddel, a Wesley College igazgatója szinte könnyekig meghatóan emlékezett meg a hazaszeretet szinte emberfeletti érzéséről, melyet minden egyes embernek ápolnia szent kötelesség. Dr. Riddel kiemelte, hogy ha Kanadának a nekünk adott javakért, mint új otthonunknak hűségét is fogadjuk — sohasem szabad megfeledeznünk arról a hazáról, amelyben születünk. A magyaroknak büszkének kell lenniük arra, hogy ezredes történelmük folyamán mindenkor vőbástyái voltak a kereszténységnek — mondotta Dr. Riddel — és színtelenül kívánom, hogy Mindenható, hogy áldja meg a magyarok hazáját. "God bless the land of the Hungarians . . ."

A gyönyörű szónoklat után a Bible Society ajándéka képen Dr. Riddel egy nagy bibliát adott át a gyülekezetnek. Ezután Schebeck István mondta az angol nyelven köszönetet Dr. Riddel minden jelenlevőt megható szavaiért és biztosította arról, hogy a magyarok ha jó hazafizik is maradnak, Kanadának is egyuttal jó polgáraivá válnak. Majd magyarul mondott szónoklatában Schebeck

Előző vasárnap délután 3 órakor az angol tanulómanutjáról nemrég visszatért Mohalek Dezsőné a Winnipeg String Orchestra hangversenyén klasszikus áriák után magyar népdalokat is fog énekelni, melyre ezúton is felhívjuk a winniepei magyarság figyelmét. A nagyrészt angolokból álló közönségre való tekintettel a hangverseny rendezője nem mutatkozott hajlandónak a magyar népdaloknak műsorba való beillesztésére, a művésznő azonban személyesen megígérte lapunk szerkesztőjének, hogy ráadásul csakis magyar népdalokat fog énekelni.

MAGYAR NÉPDALOK A WINNIPEGI ORFEUMBAN

Jövő vasárnap, azaz december 8-án délután 3 órakor az angol tanulómanutjáról nemrég visszatért Mohalek Dezsőné a Winnipeg String Orchestra hangversenyén klasszikus áriák után magyar népdalokat is fog énekelni, melyre ezúton is felhívjuk a winniepei magyarság figyelmét. A nagyrészt angolokból álló közönségre való tekintettel a hangverseny rendezője nem mutatkozott hajlandónak a magyar népdaloknak műsorba való beillesztésére, a művésznő azonban személyesen megígérte lapunk szerkesztőjének, hogy ráadásul csakis magyar népdalokat fog énekelni.

Elsülyedt egy hajó a Michigan tavon

Múlt szombatról vasárnapra virradó éjjel a Nagy-Tavak vidékein dühöngő óriási viharban elsülyedt a Kiowa nevű tehérszállító-gőzös és legénységéből ötven bevezettek a Michigan tó vizébe. A parti őrség még vasárnap délelőtt folyamán bejárta a Michigan tó veszedelmesebb pontjait, miután több hajó nem érkezett be a nagy vihar miatt menetrend szerint.

A Sault Ste Marie-től nem messze egy sziklasziget falánál félig elsülyedt állapotban találták meg a Kiowa gőzöst, melynek kapitányát is elnyelték a hullámok. Az életben maradtak előadásra szentelt az óriási vihar által felborított hullámok olyan erővel lökték a szikláknak a gőzöst, hogy az erős acélelemből készült hajótest azonnal betört. Mintán a rakomány feloldásra csuszott, a rést nem tudták betömni és így a hajó pillanatok alatt oldalra fordult, maga alá temetve a legénység egy részét.

MEGMUTATTA MÁR LAPUNK ANGOL CIKKEIT ÉS WATSON KIRKCONNELL VERSFORDÍTASAIT ANGOL BARATAINK?

AMERIKA FÉLTÉKENY A KELETI MUNKÁSOKRA

A washingtoni kormány legújabb újabb akadályokat akar gördíteni a keletkanadai városokból az amerikai gyárakba átjáró munkások háttárlására. Jelenleg ugyanis legálább tízezer kanadai illetőségű iparos jár át a határon, miután a szakmunkásokat odaát jobban megfizetik. Az amerikai munkásszervezetek azonban már régen nem nézik jó szemmel, hogy a kanadai "idegenek" elvezik előlük a legjobb munkaalkalmakat és ezért gondosan megalapozott politikával környékezték meg a washingtoni kormányt, hogy valamilyen formában akadályozza meg a kanadai munkásoknak az Egyesült Államokba való átköltözését.

A beavatott helyről kiszivárgó hírek szerint az amerikai kormány állítólag úgy határozott, hogy betiltja a munkások átjárását, illetőleg követelni fogja, hogy minden egyes munkást mint rendes bevándorlót kezeljenek, ami másszóval azt jelentené, hogy minden munkásnak naponta nyolc dollár fejadót kellene fizetnie. Emellett azt is ki szeretnék erőszakolni, hogy csak azok tarthassák meg jelenlegi munkájukat amerikai gyárakban, akik átköltözésüknek lakni az Egyesült Államok területére.

TETTENÉRTEK EGY MAGYAR SZESZCSEMPÉSZT

A Port Colborne-i rendőrség elfogta Crowland, Ont. illetőségű Metzger Ferencet, aki a Welland-Colborne Evening Tribune hozzánk beküldött november 27-iki száma szerint állítólag Suboits Viktornak, a Hamiltonban megjelenő "Kanadai Magyar Népszava" és a "Welland Winery" borkereskedés jómódú tulajdonosának alkalmasítottjaként 27 gallon pálinkát a Port Colborne Davis utcájának egyik házába csempészni.

LEGUJABB HIREK

BYRD REPÜLŐGÉPEN ELÉRTE A DELI SARKOT a múlt vasárnap folyamán és felettébb hasznos tudományos kutatások után visszatért a sarktól ezer mérföldnél is távolabb horgonyzó anyahajóra. A vakmerő repülő állandó veszedelemben forogtak, amennyiben a déli sarkvidéken állig van leszállásra alkalmas terület és esetleges motorhiba vagy vihar esetén mindenesetre ottvesztek volna. A felhőbe burkolt óriási sziklacsoportokkal való összeütközés elkerülése céljából állandóan 13,000 láb magasan kellett repülniük, viszont így nagyobb területekről készíthettek mozgófényképet, melyet az egész világon be fognak mutatni.

BRONFMAN RIRHEDT BOOTLEGGERT ELFOGTA A RENDŐRSÉG a mostani általános razzia alkalmával. A milliókat zsaroló szeszcsempész ellen már évek óta nagy volt az elkeseredés a Nyugaton, azonban mindeddig megmagyarázhatatlan módon kibújt a törvény keze alól. Most végre összeüjtötték a köztudomású vádak ellen és keletkanadai palotájából a regionális törvényszék fogházába költöztették, amíg ügyében ítéletet hoznak.

EGY LÉLKETLEN BANDITA AGYONLÖTT egy öreg lengyel farmert a ontariói Hamilton körzetébe tartozó Winona mellett. Múlt szerdán reggel evolveres rabló jelent meg a békés farmházban és a gazda megtakarított "agyonát követelte": Mikor nem tudtak neki készpénzt adni, egyetlen lövéssel leterítette a 61 éves lengyelt, akitnek kislfia pontos személyleírását adott a gyilkosról a ez alapon indult meg a nyomozás.

A HETEKIG TARTÓ HIDEG SOK ÁLDOZATOT követelt egész Észak-Amerikában. A hidegnek betudható forgalmi szerencsétlenségeknek külvil, a Nagy Tavakon történt hajókatasztrófák mellett újabb a keletkanadai partokon is sokan aggódnak a halászként, akik már napok óta elvezettek a Jéges vihartól háborgó tengeren. Még szárazföldön is szedi a tél a maga áldozatait. Saskatchewanban megfagyott egy öregasszony a ezenkívül több helyről jelentették, hogy a hóviharban eltévtek közül többeknek lefagyott a lába.

A JÖVŐ ÉVRE NAGY HALADÁST JÓSNOLNAK A RÁDIÓMERNŐKÖK, akik szerint nemcsak a felvevőkészülékeket fogják hihetetlen olcsó áron és a mostaniaknál aránytalanul jobb minőségben gyártani, hanem az eddigi kísérletek alapján bizonyosra vehető, hogy a saját hírszolgálatát tökéletesen meg fogják oldani egy újfajta rádiókészülékkel. A nagy újságkiadó vállalatok állítólag olyan felvevőállomásokat fognak berendezni, amelyek segítségével lehetővé válik, hogy közvetlen az események megtörténteke nyomába adhassák a legújabb híreket, tekintet nélkül arra, hogy a földnek melyik tájáról van szó.

AZ ÉSZKIMÓK ORSZAGÁBÓL VISSZATÉRŐBEN UJRA MEGAKADTAK a bányakutató repülő, akiknek érdekes tapasztalatait a szikratávíró zavaros működése folytán még mindig nem fejezhették be lapunk hasábjain. Északmanitoba Cranberry Portage nevű telepéről érkezett most az a hír, hogy a hónapok óta távollevő repülő egyik gépe ott lezállt és amiatt a szükséges javításokat elvégzik, azonnal indul Winnipeg felé.